

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce, and Science College
Ahmednagar (Autonomous)
(Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune)

National Education Policy (NEP)
Choice Based Credit System (CBCS)

Programme Framework and Syllabus for

Open Elective: Marathi

खुला वैकल्पिक विषय: मराठी

(For Students of Commerce and Science Faculty)

(वाणिज्य व विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांकरिता)

Implemented from

Academic Year 2024-25

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)

Introduction of Open Electives (Marathi): For Science and Commerce Faculty

हा पदवीस्तरावरील अभ्यासक्रम आहे. ज्या विद्यार्थ्यांनी उच्च माध्यमिक स्तरावरील मराठी विषयाचे सामान्य अध्ययन पूर्ण केलेले आहे अशा विद्यार्थ्यांना पदवीस्तरावर मराठी विषयाच्या अभ्यासक्रमासाठी काही आधारभूत तत्त्वे निश्चित केली आहेत. भारताला ज्ञान महासत्ता बनविण्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये आवश्यक कौशल्य व ज्ञानप्राप्ती तसेच विज्ञान, तंत्रज्ञान, शिक्षण आणि औद्योगिक क्षेत्रामधील मनुष्यबळाची कमतरता दूर करण्यासाठी; भारतातील लोकसंख्येला गुणवत्तपूर्ण शिक्षण, नाविन्यपूर्ण शिक्षण व संशोधनाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी भारत सरकारने नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण- २०२० लागू केलेले आहे. या नवीन शैक्षणिक धोरणामध्ये सर्वांगीण आणि बहुविद्याशाखीय शिक्षणप्रणालीचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे.

या नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची उद्दिष्टे प्रत्यक्षात आणताना, विद्यार्थीकेंद्री, आंतरविद्याशाखीय, रोजगाराभिमुख, कौशल्याधिष्ठीत असे भाषा व साहित्याचे अभ्यासक्रम निर्माण करणे गरजेचे आहे. तसेच जीवन कौशल्य विकासासाठी भाषा, साहित्य, कला ही माध्यमे अधिक परिणामकारकतेने समजावून घेणे आवश्यक झाले आहे. साहित्यिक क्षमता, भाषिक क्षमता वाढीसाठी, जीवनाच्या आकलनासाठी आणि प्रगल्भतेसाठी विद्यार्थी सिद्ध करणे; ही आजची गरज बनली आहे. या सर्व बाबींचा विचार करून पुनर्रचित पदवी वर्गाच्या अभ्यासक्रमात खालील मुद्यांचा विचार अभिप्रेत आहे.

1. मराठी भाषा, साहित्य व संस्कृती यांचे अध्ययन करणे.
2. मराठी प्रसारमाध्यमांचे स्वरूप समजून घेणे.
3. जागतिकीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर मराठी भाषाव्यवहार व साहित्याची ओळख करून घेणे.
4. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन आणि उपयोजनाचा परिचय करून घेणे.

Open Elective/ Generic Elective Framework and Course Distribution:

Subject: Marathi (For Science and Commerce Faculty only)

Sr. No.	Year	Semester	Level	Course Type	Course Code	Title	Credits
1.	I	I	4.5	OE-01	OE-MR-01T	निवडक लेख व मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन	02
2.	I	II	5.0	OE-01	OE-MR-02T	निवडक कथा व श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन	02
3.	II	III	5.5	OE-03	OE-MR-03T	निवडक कविता व दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन	02
4.	II	IV	6.0	OE-04	OE-MR-04T	नेमलेली साहित्यकृती व नवसमाज माध्यमांसाठी लेखन	02
Total							08

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)
Syllabus of Open Elective: Marathi

Title of the Course: निवडक लेख व मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन								
Year: I				Semester: I				
Course Type	Course Code	Credit Distribution		Credits	Allotted Hours	Allotted Marks		
		Theory	Practical			CIE	ESE	Total
OE-01	OE-MR-01T	02	00	02	30	15	35	50

Learning Objectives:

1. विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रातील भाषाव्यवहार व साहित्याची ओळख करून देणे.
2. मराठी साहित्याचा परिचय करून देणे.
3. प्रसारमाध्यमांचे स्वरूप, प्रसारमाध्यमांसाठीचे लेखन व त्याच्या उपयोजनाचा परिचय करून देणे.

Course Outcomes (Cos)

1. विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रातील भाषाव्यवहार व साहित्याची ओळख होते.
2. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
3. प्रसारमाध्यमांसाठीच्या लेखनाचे महत्त्व लक्षात येते.
4. प्रसारमाध्यमातील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व समजते.

Unit I: निवडक लेख

(१०)

1. केली पण शेती – विनायक पाटील
2. ज्ञानयुगातील नेतृत्व – विवेक सावंत
3. मन्वंतर घडविणारी पत्रकारिता – गंगाधर पाणतावणे
4. बीजमाता : राहिबाई पोपेरे – अक्षरा विजय चोरमारे
5. 'बीव्हीजी'ची यशोगाथा – लेखिका रश्मी बन्सल, अनुवाद – सचिन चोभे
(उत्कर्षवाटा – शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर डॉ. शिरीष लांडगे, डॉ. तुकाराम रोंगटे, डॉ. राजेंद्र सांगळे)

Unit II: मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन

(१०)

1. वृत्तपत्राचे स्वरूप व महत्त्व
2. मराठी वृत्तपत्रांची वाटचाल
3. बातमीलेखनाचे स्वरूप व रचना
4. बातमीलेखनाची भाषा

Unit III: बातमीलेखनाचे विविध प्रकार

(१०)

1. वृत्तलेखन
2. स्तंभलेखन
3. मुलाखतलेखन
4. वृत्तपत्रीय समीक्षात्मकलेखन

Suggested Readings/Material:

1. मराठीतील आत्मचरित्रपर लेखन, उषा हस्तक
2. चरित्र आत्मचरित्र, सदा क-हाडे
3. आत्मचरित्र मीमांसा, आनंद यादव
4. विसाव्या शतकातील मराठी आत्मचरित्र, उषा हस्तक
5. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
6. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
7. मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास, रा. के. लेले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
8. निरोप घेता, डॉ. ना. भि. परुळेकर, सकाळ प्रकाशन, पुणे
9. पत्रकारांसाठी मराठी, बा. गं. गुर्जर, ल. ना. गोखले, कै. बाबासाहेब घोरपडे वृत्तविद्या प्रबोधिनी, पुणे
10. चौफेर (खंड १ ते ५), माधव गडकरी, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
11. दशक वेध, सदा डुंबरे, उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे
12. बातचित, प्रा. भास्कर नंदनवार

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
New Arts, Commerce and Science College, Ahmednagar
(Autonomous)
Syllabus of Open Elective: Marathi

Title of the Course: निवडक कथा व श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन								
Year: I				Semester: II				
Course Type	Course Code	Credit Distribution		Credits	Allotted Hours	Allotted Marks		
		Theory	Practical			CIE	ESE	Total
OE-02	OE-MR-02T	02	00	02	30	15	35	50

Learning Objectives:

1. विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रातील भाषाव्यवहार व साहित्याची ओळख करून देणे.
2. मराठी साहित्याचा परिचय करून देणे.
3. प्रसारमाध्यमांचे स्वरूप, प्रसारमाध्यमांसाठीचे लेखन व व्यावहारिक उपयोजनाचा परिचय करून देणे.

Course Outcomes (Cos)

1. विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रातील भाषाव्यवहार व साहित्याची ओळख होते.
2. श्राव्य माध्यमांसाठीची लेखन कौशल्ये आत्मसात करता येतात.
3. प्रसारमाध्यमांसाठीच्या लेखनाचे महत्त्व लक्षात येते.
4. श्राव्य प्रसारमाध्यमातील भाषिक उपयोजनाचे महत्त्व समजते.

Unit I: निवडक कथा

(१०)

1. अथेन्सचा प्लेग – जयंत नारळीकर
2. पुढल्या हाका – सुबोध जावडेकर
3. १५ ऑगस्ट १९४७ – बाबा भांड
4. लिंपण – भारत सासणे
5. नांगरट – गणेश आवटे

Unit II: श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन

(१०)

1. नभोवाणीचे स्वरूप
2. नभोवाणीचे महत्त्व
3. नभोवाणीची वाटचाल
4. नभोवाणीवरील कार्यक्रम - स्वरूप

Unit III: श्राव्य लेखनाचे विविध प्रकार

(१०)

1. नभोवाणीवरील भाषणाचे स्वरूप व शैली
2. नभोवाणीवरील बातमीपत्राचे स्वरूप व तंत्रे
3. श्रुतिका, रूपक, नभोनाट्य
4. सूत्रसंचालन, उदघोषणा, मुलाखत

Suggested Readings/Material:

1. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे
2. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक
3. रात्र आणि इतर एकांकिका, विजय तेंडुलकर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे
4. विसावे शतक व विज्ञान, निरंजन घाटे
5. बोलु ऐसे बोल, लिलावती भागवत
6. प्रसारमाध्यमे आणि कायदे, डॉ. गणेश वसंत मुळे
7. प्रसारमाध्यमे आणि मराठी भाषा, संपा. भास्कर शेळके, कर्मवीर प्रकाशन, पुणे
8. नभोवाणी कार्यक्रम – तंत्र आणि मंत्र, पुष्पा भावे, इंडिया बुक कंपनी, पुणे